

Evoluția jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la secretul profesional al avocatului

SUMAR

I. Sinteza jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la secretul profesional al avocatului

1. CJUE stabilește că secretul profesional al avocatului este un principiu general al dreptului Uniunii ([C-155/79](#), AM & S Europe Limited împotriva Comisiei Europene)
2. Conceptul de independență a avocatului și condițiile care asigură protecția secretului profesional ([C-550/07 P](#), Akzo Nobel Chemicals Ltd, cu sediul în Hersham (Regatul Unit) și Akros Chemicals Ltd, cu sediul în Hersham împotriva Comisiei Europene)
3. Obligațiile de raportare nu încalcă dreptul la un proces echitabil. Delimitarea sferei în care avocatul este scutit de obligațiile de raportare ([C-305/05](#), Ordre des barreaux francophones et germanophones și alții împotriva Conseil des ministres)
4. Obligațiile de raportare ale avocaților în contextul planificării fiscale agresive încalcă secretul profesional (Cauza [C-694/20](#) Orde van Vlaamse Balies, IG, Belgian Association of Tax Lawyers, CD, JU Împotriva Vlaamse Regering)
5. Confidențialitatea clauzelor contractuale cu privire la onorarii pentru prestări de servicii juridice încheiat între un avocat „furnizor” și un client „consumator” ([C 537/13](#), Birutė Šiba împotriva Arūnas Devėnas)

II. Decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la secretul profesional al avocatului

1. **Interceptarea schimbului de mesaje dintre avocat și client**
    - [Laurent împotriva Franței](#) - Decizia CtEDO din 24 mai 2018
  2. **Monitorizarea liniilor telefonice ale unei firme de avocatură**
    - [Kopp împotriva Elveției](#) - Decizia CtEDO din 25 martie 1998
    - [Pruteanu împotriva României](#) - Decizia CtEDO din 3 februarie 2015
    - [Versini-Campinchi și Crasnianski împotriva Franței](#) - Decizia CtEDO din 16 iunie 2016
    - [Cevat Özel împotriva Turciei](#) - Decizia CtEDO din 7 iunie 2016
-

3. Supravegherea secretă

- [Klass și alții împotriva Germaniei](#) - Decizia CtEDO din 6 septembrie 1978

4. Obligația de raportare a activităților suspecte

- [Michaud împotriva Franței](#) - Decizia CtEDO din 6 decembrie 2012

5. Restricții privind divulgarea de informații clasificate avocatului apărării și dreptul la un proces echitabil

- [M. împotriva Țărilor de Jos](#) - Decizia CtEDO din 25 iulie 2017

6. Percheziții și ridicări de înscrisuri efectuate la cabinetul sau la domiciliul unui avocat

- [Niemietz c. Germaniei](#) - Decizia CtEDO din 16 decembrie 1992
- [Petri Sallinen și alții c. Finlandei](#) - Decizia CtEDO din 27 septembrie 2005
- [Smirnov c. Rusiei](#) - Decizia CtEDO din 7 iunie 2007
- [Wieser și Bicos Beteiligungen GmbH c. Austriei](#) - Decizia CtEDO din 16 octombrie 2007
- [Iliya Stefanov c. Bulgariei](#) - Decizia CtEDO din 22 mai 2008
- [André și altul c. Franței](#) - Decizia CtEDO din 24 iulie 2008
- [Robathin c. Austriei](#) - Decizia CtEDO din 3 iulie 2012
- [Vinci Construction și GMT Génie Civil et Services c. Franței](#) - Decizia CtEDO din 2 aprilie 2015
- [Sérvulo & Associados - Sociedade de Advogados, RL c. Portugaliei](#) - Decizia CtEDO din 3 septembrie 2015
- [Lindstrand Partners Advokatbyrå AB c. Suediei](#) - Decizia CtEDO din 20 decembrie 2016
- [Tuheiava c. Franței \(nr. 25038/13\)](#) - Decizia CtEDO din 28 august 2018
- [Leotsakos c. Greciei](#) - Decizia CtEDO din 4 octombrie 2018
- [Kirdök și alții c. Turciei](#) - Decizia CtEDO din 3 decembrie 2019

7. Consultarea extraselor bancare în cadrul unei proceduri penale

- [Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova c. Portugaliei](#) - Decizia CtEDO din 1 decembrie 2015

8. Sechestrarea și percheziționarea unui smartphone

- [Saber c. Norvegiei](#) - Decizia CtEDO din 17 decembrie 2020

9. Obligația de a raporta suspiciuni

- [Särgava c. Estoniei](#) - Decizia CtEDO din 16 noiembrie 2021

10. Refuzul avocatului de a depune mărturie în procesul penal împotriva unuia dintre clienții săi

- [Klaus Müller c. Germaniei](#) - Decizia CtEDO din 19 noiembrie 2020
-

I. Sinteza jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la secretul profesional al avocatului

1. CJUE stabilește că secretul profesional al avocatului este un principiu general al dreptului Uniunii

Hotărârea CJUE din 18 mai 1982. - AM & S Europe Limited împotriva Comisiei Europene. –

Protecția confidențialității - [Cauza 155/79](#)

Decizia CJUE în cauza AM & S v. Comisia a fost și continuă să fie deosebit de importantă, întrucât a confirmat protejarea comunicărilor confidențiale între avocat și client (contestată până în 1978) și a definit aria de aplicare a confidențialității și implicațiile practice ale acesteia.

CJUE a recunoscut că păstrarea confidențialității comunicărilor avocat-client constituie un principiu general de drept, care este comun legislației tuturor statelor membre și, ca atare, un drept fundamental protejat de dreptul Uniunii Europene. Curtea a statuat că „orice justițiabil trebuie să se poată adresa în mod liber avocatului său, a cărui profesie cuprinde sarcina de a acorda, în mod independent, consiliere juridică tuturor celor care au nevoie de aceasta”.

În hotărârea AM&S, CJUE a statuat că Regulamentul nr. 17/62 trebuie interpretat ca protejând, la rândul său, **confidențialitatea corespondenței între avocați și clienți în limitele a două condiții: pe de o parte, corespondența respectivă să se desfășoare în cadrul și în scopul dreptului clientului la apărare și, pe de altă parte, să provină de la avocați independenți, adică de la avocați care nu sunt legați de client prin raporturi de muncă, fiind calificați să profeseze într-o țară UE.**

În ceea ce privește prima condiție, CJUE arătată că **protecția secretului profesional trebuie extinsă asupra tuturor comunicărilor anterioare deschiderii procedurii, dacă au legătură cu subiectul procedurii. Consultanța juridică este considerată o etapă „pregătitoare” în apărarea societății respective.**

În conformitate cu a doua cerință stabilită în hotărârea AM&S, secretul profesional se aplică numai comunicărilor din partea avocaților independenți care au dreptul de a-și exercita profesia într-unul dintre statele membre. În plus, noțiunea de „avocat independent” nu include, potrivit Curții, niciun expert juridic legat de clientul său printr-o relație de muncă.

2. Conceptul de independență a avocatului și condițiile care asigură protecția secretului profesional

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră) 14 septembrie 2010 „Recurs – Concurență – Măsurile de cercetare judecătorească – Competențe de investigare ale Comisiei – Protecția confidențialității comunicărilor – Raport de muncă între un avocat și o întreprindere – Schimburi de mesaje electronice” în cauza [C-550/07 P](#), Akzo Nobel Chemicals Ltd, cu sediul în Hershham (Regatul Unit) și Akcros Chemicals Ltd, cu sediul în Hershham împotriva Comisiei Europene

În cauza C-550/07 P, Akzo Nobel Chemicals Ltd și Akcros Chemicals Ltd împotriva Comisiei Europene, Curtea a trasat condițiile care asigură protecția secretului profesional și conceptul de independență a avocatului.

În timpul unei investigații a Comisiei privind Akzo Nobel Chemicals, în baza Regulamentului 17/62/CE, primul regulament de punere în aplicare a articolelor 81 și 82 CE referitoare la practici anticoncurențiale, Akzo Nobel a invocat secretul profesional a se opune predării unor documente care includeau schimburi de mesaje electronice între unul dintre directorii săi și un avocat, membru cu drepturi depline al Baroului olandez, dar angajat ca avocat intern de către Akzo.

Curtea a precizat că **beneficiul protecției secretului profesional al avocatului este subordonat îndeplinirii a două condiții cumulative: comunicarea cu avocatul să fie legată de exercitarea „dreptului la apărare al clientului” și, pe de altă parte, trebuie să fie vorba despre o comunicare care provine de la „avocați independenți”, și anume de la „avocați care nu au cu clientul un raport de muncă” (par. 41).**

În ceea ce privește a doua condiție, Curtea a arătat, că cerința referitoare la poziția și la calitatea de avocat independent care trebuie îndeplinită de către consilierul de la care provine corespondența susceptibilă a fi protejată este bazată pe o concepție a rolului avocatului, considerat colaborator al justiției și care trebuie să furnizeze, în deplină independență și în interesul superior al acesteia, asistența legală de care clientul are nevoie. Contrapondera acestei protecții este disciplina profesională, impusă și controlată în interesul general. Curtea a precizat că o astfel de concepție reflectă tradițiile juridice comune ale statelor membre și se regăsește și în ordinea juridică a Uniunii, astfel cum rezultă din dispozițiile articolului 19 din Statutul Curții de Justiție (par. 42).

Rezultă de aici că **cerința de independență implică lipsa oricărui raport de muncă între avocat și clientul său**, astfel încât protecția în temeiul principiului confidențialității nu se extinde la corespondența din cadrul unei întreprinderi sau al unui grup cu avocații interni (par. 44).

Așa cum a arătat avocatul general, conceptul de independență a avocatului nu este definit numai în mod pozitiv, și anume prin referire la obligațiile de etică profesională, ci și în mod negativ, și anume prin absența unui raport de muncă. În pofida înscrierii sale în barou și a obligațiilor de etică profesională asociate calității sale de membru al baroului, un avocat intern nu beneficiază față de angajatorul său de același grad de independență precum avocatul care activează în cadrul unui cabinet extern față de clientul său. În aceste împrejurări, avocatului intern îi este mai dificil decât avocatului extern să remedieze eventuale tensiuni existente între obligațiile profesionale și scopurile clientului său (par. 45).

3. Obligațiile de raportare nu încalcă dreptul la un proces echitabil. Delimitarea sferei în care avocatul este scutit de obligațiile de raportare

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră) 26 iunie 2007, „Directiva 91/308/CEE – Prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor – Obligația impusă avocaților de a informa autoritățile competente despre orice fapt care ar putea indica o spălare de bani – Dreptul la un proces echitabil – Secretul profesional și independența avocaților” Cauza [C-305/05](#) *Ordre des barreaux francophones et germanophones și alții împotriva Conseil des ministres*

În această cauză CJUE a constatat că obligațiile de informare și de cooperare ale avocatului cu autoritățile responsabile de combaterea spălării banilor nu încalcă dreptul la un proces echitabil, astfel cum acesta este garantat prin articolul 6 din CEDO și prin articolul 6 alineatul (2) din Tratatul UE.

Din articolul 2a punctul 5 din Directiva 91/308 rezultă că obligațiile de informare și de cooperare **nu se aplică avocaților decât în măsura în care aceștia îi asistă pe clienții lor la planificarea sau la realizarea anumitor tranzacții de natură preponderent financiară sau imobiliară menționate în respectiva dispoziție la litera (a) sau atunci când acționează în numele și pentru clientul lor în orice tranzacție financiară sau imobiliară**. În general, aceste activități se situează într-un context care nu are nicio legătură cu o procedură judiciară și, în consecință, în afara sferei de aplicare a dreptului la un proces echitabil (par. 33).

În plus, din momentul în care asistența unui avocat care a intervenit în cadrul unei tranzacții menționate la articolul 2a punctul 5 din Directiva 91/308 este solicitată pentru exercitarea apărării

sau a reprezentării în justiție sau pentru consilierea privind inițierea sau evitarea unei proceduri judiciare, în temeiul articolului 6 alineatul (3) al doilea paragraf din directivă, respectivul avocat este exonerat de obligațiile prevăzute la alineatul (1) al articolului menționat, și aceasta indiferent dacă informațiile fuseseră primite sau obținute înainte, în timpul sau după această procedură. O astfel de exonerare permite respectarea dreptului clientului la un proces echitabil (par. 34).

Dat fiind că exigențele ce decurg din dreptul la un proces echitabil implică, prin definiție, o legătură cu o procedură judiciară și ținând cont de faptul că articolul 6 alineatul (3) al doilea paragraf din Directiva 91/308 exonerează avocații de obligațiile de informare și de cooperare menționate la articolul 6 alineatul (1) din respectiva directivă, atunci când activitățile lor sunt caracterizate printr-o asemenea legătură, aceste exigențe sunt respectate (par. 35).

Dispozitiv: Obligațiile de informare și de cooperare cu autoritățile responsabile de combaterea spălării banilor prevăzute la articolul 6 alineatul (1) din Directiva 91/308/CEE a Consiliului din 10 iunie 1991 privind prevenirea folosirii sistemului financiar în scopul spălării banilor, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2001/97/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 decembrie 2001, și impuse avocaților prin articolul 2a punctul 5 din această directivă, ținând cont de articolul 6 alineatul (3) al doilea paragraf din aceasta, nu încalcă dreptul la un proces echitabil, astfel cum acesta este garantat prin articolul 6 din CEDO și prin articolul 6 alineatul (2) din Tratatul UE.

4. Decizie istorică a Marii Camere a CJUE: Obligațiile de raportare ale avocaților în contextul planificării fiscale agresive încalcă secretul profesional

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 8 decembrie 2022.

Trimitere preliminară – Cooperare administrativă în domeniul fiscal – Schimb automat obligatoriu de informații cu privire la modalitățile transfrontaliere care fac obiectul raportării – Directiva 2011/16/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/822 – Articolul 8ab alineatul (5) – Validitate – Secretul profesional al avocatului – Derogare de la obligația de raportare în beneficiul avocatului intermediar supus secretului profesional – Obligația acestui avocat intermediar de a notifica oricărui alt intermediar care nu este clientul său obligațiile de raportare care îi revin – Articolele 7 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Cauza [C-694/20](#) Orde van Vlaamse Balies, IG, Belgian Association of Tax Lawyers, CD, JU **Împotriva Vlaamse Regering ridică problema întinderii protecției secretului profesional al avocaților care participă în calitate de „intermediari” la proiectarea unor aranjamente fiscale și a obligațiilor de raportare și de notificare care le revin în cadrul aplicării Directivei 2011/16/UE(2).**

În speță, reclamantii au invocat, într-un recurs la Curtea Constituțională, nulitatea dispozițiilor referitoare la obligația de declarare a intermediarilor în regimul fiscal pentru încălcarea articolelor 47 (dreptul la un proces echitabil și la o cale de atac efectivă) și 7 (dreptul la respectarea vieții private) din Cartă. Aceștia au susținut în special că ingerințele în exercitarea secretului profesional al avocaților erau de natură să încalce drepturile fundamentale, în măsura în care eficacitatea acestora poate fi asigurată numai dacă clientul are garanția că ceea ce încredințează avocatului său nu va fi dezvăluit.

Deși combaterea planificării fiscale agresive și prevenirea riscului de evaziune și de fraudă fiscală constituie obiective legitime, Curtea apreciază că ingerința în secretul profesional al avocaților, supusă examinării sale în această cauză, nu este necesară pentru atingerea lor

În hotărârea CJUE din 8 decembrie 2022: *Orde van Vlaamse Balies și alții împotriva Vlaamse Regering*, Curtea amintește că articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a UE protejează confidențialitatea oricărei corespondențe între particulari și acordă o protecție sporită schimburilor dintre avocați și clienții lor. Această dispoziție, a cărei protecție acoperă nu numai activitatea de apărare, ci și consultanța juridică, garantează în mod necesar secretul acestei consultanțe, atât în ceea ce privește conținutul, cât și existența sa.

Obligația de notificare determină o ingerință în dreptul la respectarea comunicațiilor dintre avocați și clienții lor, garantat la articolul 7 din Cartă. În plus, această obligație de notificare conduce la o altă ingerință în dreptul respectiv, care rezultă din divulgarea de către terții intermediari astfel notificați către administrația fiscală a identității și a consultării avocatului.

Dispozitiv: Articolul 8ab alineatul (5) din Directiva 2011/16/UE a Consiliului din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/822 a Consiliului din 25 mai 2018, este lipsit de validitate în raport cu articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, întrucât aplicarea sa de către statele membre are ca efect să îi impună avocatului care acționează ca intermediar, în sensul articolului 3 punctul 21 din această directivă, cu modificările ulterioare, atunci când acesta beneficiază de o derogare de la obligația de raportare prevăzută la alineatul (1) al articolului 8ab din directiva menționată, cu modificările ulterioare, ca urmare a secretului profesional pe care trebuie să îl respecte, să notifice fără întârziere oricărui alt intermediar care nu este clientul său obligațiile de raportare care îi revin în temeiul alineatului (6) al articolului 8ab menționat.

5. Confidențialitatea clauzelor contractuale cu privire la onorarii pentru prestări de servicii juridice încheiat între un avocat „furnizor” și un client „consumator”

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua) din 15 ianuarie 2015 „Trimitere preliminară – Directiva 93/13/CEE – Domeniu de aplicare – Contracte încheiate cu consumatorii – Contract de prestări de servicii juridice încheiat între un avocat și un consumator” în cauza [C 537/13](#), Birutė Šiba împotriva Arūnas Devėnas

Hotărârea CJUE din 15 ianuarie 2015 în cauza [C 537/13](#), Birutė Šiba împotriva Arūnas Devėnas a adus o schimbare majoră în modul de abordare a relației avocat client stabilind că “Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii trebuie interpretată în sensul că aceasta se aplică contractelor standardizate de prestări de servicii juridice încheiate de un avocat cu o persoană fizică ce nu acționează în scopuri legate de activitatea sa profesională”.

Mai mult decât atât, instanța europeană a stabilit calitatea de “vânzător sau furnizor” a avocatului și calitatea de „consumator” a clientului, în sensul acestei Directive.

În considerente, Curtea a precizat că **“redactarea specifică a unei clauze contractuale, în special cea privind modalitățile de stabilire a onorariilor de avocat, ar putea eventual, cel puțin în mod incidental, să divulge anumite aspecte ale relației dintre avocat și clientul său care ar trebui să rămână secrete. Cu toate acestea, o astfel de clauză ar fi negociată individual și ar fi, pentru acest motiv, după cum reiese din cuprinsul punctului 19 din prezenta hotărâre, exceptată de la aplicarea Directivei 93/13”**.

Odată ce a fost stabilită incidența Directivei 93/13/CEE privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii în relațiile contractuale avocat client, jurisprudența ulterioară s-a dezvoltat în această abordare: clauzele negociate care conțin informații supuse confidențialității nu intră sub incidența Directivei 93/13, în timp ce clauzele standardizate nu pot pune problema confidențialității raporturilor avocaților cu „clienții consumatori”.

Decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la secretul profesional al avocatului

1. Interceptarea schimbului de mesaje dintre avocat și client

[Laurent împotriva Franței](#)

24 mai 2018

Această cauză avea ca obiect interceptarea de către un ofițer de poliție a unor documente pe care reclamantul, un avocat, le-a înmânat clienților săi, care se aflau sub escorta poliției, în holul clădirii unei instanțe. Reclamantul a susținut că interceptarea de către ofițerul de poliție a documentelor înmânate de acesta clienților săi a constituit o încălcare a dreptului său la respectarea corespondenței.

Curtea a hotărât **că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că interceptarea și deschiderea corespondenței reclamantului cu clienții săi, în calitate de avocat, nu a răspuns niciunei nevoi sociale imperative și, prin urmare, nu a fost necesară într-o societate democratică** în sensul art. 8. Curtea a precizat, în special, că o foaie de hârtie pliată în două, pe care un avocat a scris un mesaj și a înmânat-o clienților săi, constituia o corespondență protejată în sensul art. 8 din Convenție. A subliniat, de asemenea, că era irelevant conținutul documentelor interceptate de ofițerul de poliție, având în vedere că, indiferent de scopul său, corespondența dintre avocați și clienții acestora constituie aspecte cu caracter privat și confidențial. În speță, reclamantul, în calitate sa de avocat, a scris și a înmânat hârtiile în cauză clienților săi, chiar în fața ofițerului superior însărcinat cu escortarea acestora, fără să încerce să-și ascundă acțiunile. În absența oricărei suspiciuni privind săvârșirea unui act ilegal, interceptarea documentelor în cauză nu putea fi justificată.

2. Monitorizarea liniilor telefonice ale unei firme de avocatură

[Kopp împotriva Elveției](#)

25 martie 1998

Cauza a avut ca obiect monitorizarea liniilor telefonice ale firmei de avocatură a reclamantului, care a fost dispusă de procurorul general federal, în cadrul procedurii penale în care acesta era terț. **Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că legislația elvețiană nu indica suficient de clar domeniul de aplicare și modalitățile de exercitare a puterii discreționare**

a autorităților în materie. În consecință, a considerat că reclamantul, în calitate de avocat, nu a beneficiat de gradul minim de protecție impus de statul de drept într-o societate democratică. Curtea a reținut, în special, că, deși jurisprudența Curții Federale a Elveției a consacrat principiul general acceptat potrivit căruia secretul profesional al avocaților acoperă doar relația dintre un avocat și clienții săi, Legea nu stabilea clar cum, în ce condiții și cine trebuie să facă diferența între problemele de serviciu ale unui avocat și cele care se referă la altă activitate.

[Pruteanu împotriva României](#)

3 februarie 2015

Cauza privea interceptarea convorbirilor telefonice ale unui avocat și imposibilitatea acestuia de a contesta legalitatea măsurii și de a solicita distrugerea înregistrărilor aferente. Reclamantul s-a plâns de o ingerință în dreptul său la respectarea vieții private și a corespondenței sale.

Curtea a hotărât că **a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că ingerința denunțată a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit – stabilirea adevărului în cadrul unei proceduri penale și, prin urmare, apărarea ordinii publice – și că, în consecință, reclamantul nu a beneficiat de un „control efectiv” impus de statul de drept și care să poată limita ingerința denunțată la ceea ce era necesar într-o societate democratică.** Curtea a reamintit, în special, că interceptarea convorbirilor dintre un avocat și clientul său aduce atingere fără îndoială secretului profesional, care reprezintă baza relației de încredere care există între aceștia.

[Versini-Campinchi și Crasnianski împotriva Franței](#)

16 iunie 2016

Reclamantii erau un avocat și colega sa debutantă. La momentul evenimentelor, în timpul crizei ESB („boala vacii nebune”), aceștia reprezentau interesele directorului general al unei companii suspectate de încălcarea embargoului asupra importurilor de carne de vită din Regatul Unit. În această speță, avocații au fost interceptați tangențial, în executarea unui mandat de interceptare emis pe numele clienților lor. Conform legii, aceste înregistrări ar fi trebuit să fie anulate ca probe, deoarece erau acoperite de secretul profesional. Însă în timpul acestor interceptări, au rezultat probe care îi acuzau pe avocați pentru săvârșirea unor fapte penale. În aceste condiții, instanța franceză a refuzat să anuleze acele părți ale procesului verbal de transcriere a conversațiilor, care puteau constitui probe că avocații respectiv s-ar fi făcut vinovați de infracțiunile de încălcare a secretului profesional și de sfidare a curții. Totuși, a anulat acele pasaje acoperite de secret profesional, care ar fi putut compromite apărarea clienților.

CEDO a constatat că în aceste condiții nu există o încălcare a articolului 8 din Convenție, considerentul principal fiind acela că principiul confidențialității avocat client nu poate acoperi decât o comunicare făcută în scopul unei apărări oneste și conforme cu legea.

Principala concluzie care se desprinde din hotărârea în cauza Versini-Campinchi et Crasnianski contra Franței este că secretul profesional nu este intangibil, în sensul că avocatul nu poate fi apărat prin aplicarea principiului confidențialității comunicărilor avocat client, atunci când el însuși devine suspect pentru săvârșirea unor fapte penale.

[Cevat Özel contra Turciei](#)

7 iunie 2016

CEDO a condamnat Turcia pentru încălcarea articolului 8 din Convenție deoarece instanța nu a notificat avocatul interceptat tangențial în legătură cu faptul că a fost supravegheat. El a descoperit întâmplător acest lucru în timp ce studia un dosar la grefa instanței. Curtea a arătat **”că în cazul în care a încetat supravegherea, problema notificării ulterioare a măsurilor de supraveghere este indisolubil legată de cea a eficacității căilor de atac și, prin urmare, de existența unor garanții eficiente împotriva abuzul de putere în ceea ce privește supravegherea.** Persoana în cauză nu are posibilitatea, în principiu, să conteste retroactiv în instanță legalitatea acțiunilor întreprinse fără știrea sa, cu excepția cazului în care este notificată cu privire la acest aspect” . Curtea a mai arătat că ” nu au existat garanții adecvate și eficiente împotriva eventualelor abuzuri ale puterilor statului cu atribuții de supraveghere, în cazul în care ascultarea autorizată de un tribunal, în privința informațiilor judiciare care îl privesc pe reclamant”

3. Supravegherea secretă

[Klass și alții împotriva Germaniei](#)

6 septembrie 1978

În această cauză, reclamanții, cinci avocați germani, s-au plâns, în special, de legislația germană care împuternicea autoritățile să le monitorizeze corespondența și comunicațiile telefonice, fără să le oblige să îi informeze ulterior cu privire la măsurile adoptate împotriva lor. Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că legiuitorul german a fost îndreptățit să considere că ingerința rezultată din legislația contestată în exercitarea dreptului garantat de art. 8

§ 1 era necesară într-o societate democratică, în interesul securității naționale și în scopul apărării ordinii publice și prevenirii comiterii faptelor penale (art. 8 § 2). Curtea a observat, în special, că **supravegherea secretă a cetățenilor, caracteristică statului polițienesc, este tolerabilă în temeiul Convenției numai în măsura în care este strict necesară pentru protejarea instituțiilor democratice**. Curtea a arătat că, în prezent, societățile democratice sunt amenințate de forme extrem de sofisticate de spionaj și de terorism, ceea ce înseamnă că statul trebuie să poată supraveghea în secret elementele subversive care operează în jurisdicția sa, în scopul combaterii eficiente a unor astfel de amenințări, în interesul securității naționale și/sau pentru apărarea ordinii publice sau prevenirea comiterii faptelor penale.

4. Obligația de raportare a activităților suspecte

[Michaud împotriva Franței](#)

6 decembrie 2012

Această cauză privea obligația avocaților francezi de a raporta suspiciunile lor privind posibilele activități de spălare a banilor, desfășurate de clienții lor. Printre altele, reclamantul, membru al Baroului din Paris și al Consiliului Baroului, a susținut că această obligație, care a rezultat ca urmare a transpunerii unor directive europene, contravine art. 8 din Convenție, care protejează confidențialitatea relației avocat-client.

Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție. Subliniind importanța confidențialității relațiilor avocat-client și a secretului profesional al avocaților, Curtea a considerat totuși că obligația de a raporta existența unor activități suspecte urmărea scopul legitim de apărare a ordinii publice și de prevenire a infracțiunilor, întrucât era destinată combaterii spălării banilor și a infracțiunilor conexe, și că era necesară pentru atingerea acestui scop. În ceea ce privește acest ultim aspect, Curtea a hotărât că obligația de a raporta existența unor activități suspecte, astfel cum a fost pusă în aplicare în Franța, nu constituia o ingerință disproporționată în secretul profesional al avocaților, întrucât aceștia nu făceau obiectul cerinței de mai sus atunci când apărau justițiabili, iar legea instituia un filtru prin care secretul profesional era protejat, garantând că avocații nu trimiteau rapoartele lor direct autorităților, ci decanului baroului de care aparțineau.

5. Restricții privind divulgarea de informații clasificate avocatului apărării și dreptul la un proces echitabil

[M. împotriva Țărilor de Jos](#) (nr. 2156/10)

25 iulie 2017

Această cauză se referă la un fost membru al serviciilor secrete olandeze (AIVD), care a fost acuzat de divulgarea unor secrete de stat. În calitate sa de inginer de sunet și interpret, acesta a avut acces la informații clasificate, cu privire la care a primit instrucțiuni stricte de a nu le divulga. El a fost acuzat de furnizarea de secrete de stat unor persoane neautorizate, inclusiv unor persoane suspectate de terorism. Reclamantul a susținut că procesul penal ulterior nu a fost echitabil. Acesta s-a plâns, în special, de faptul că serviciile secrete au exercitat un control decisiv asupra elementelor de probă, restrângând accesul său și al instanțelor naționale la probele respective și controlând utilizarea lor, împiedicându-l astfel să ofere instrucțiuni eficiente avocatului apărării.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) și art. 6 § 3 lit. c) (dreptul la asistență juridică din partea unui avocat ales) din Convenție, constatând că, din cauza faptului că reclamantul a fost amenințat cu urmărirea penală, în cazul divulgării unor secrete de stat avocaților săi, comunicarea dintre acesta și avocatul său nu a fost liberă și nerestricționată din punctul de vedere al conținutului, fiind astfel compromisă în mod iremediabil echitatea procedurii desfășurate împotriva sa. Recunoscând că nu exista, în principiu, niciun motiv pentru neaplicarea regulilor privind confidențialitatea în cazul unui fost membru al serviciilor de securitate urmărit penal pentru dezvăluirea unor secrete de stat, Curtea a observat totuși că problema pe care trebuia să o soluționeze privea **modul în care dreptul reclamantului la apărare a fost afectat de interdicția de a divulga informații secrete.** În această privință, Curtea a considerat că, fără o consiliere profesională, nu este de așteptat ca o persoană care se confruntă cu acuzații grave în materie penală să fie în măsură să cântărească avantajele divulgării complete a cazului său către avocatul său în raport cu riscul de a fi urmărită penal pentru această faptă. Cu toate acestea, Curtea a hotărât că, în speță, nu a fost încălcat art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) și art. 6 § 3 lit. b) și d) (dreptul de a dispune de timpul și înlesnirile necesare pentru pregătirea apărării și dreptul de a obține citarea și examinarea martorilor) din Convenție.

6. Percheziții și ridicări de înscrisuri efectuate la cabinetul sau la domiciliul unui avocat

[Niemietz împotriva Germaniei](#)

16 decembrie 1992

Această cauză avea ca obiect o percheziție desfășurată la cabinetul unui avocat, în cadrul unei proceduri penale pentru comportament insultător la adresa unei terțe părți și o încercare de a exercita presiuni asupra unui judecător. Reclamantul s-a plâns, în special, că i-a fost încălcat dreptul la respectarea domiciliului și a corespondenței sale. Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că ingerința denunțată nu a fost proporțională cu scopul legitim urmărit – și anume prevenirea faptelor penale și protecția drepturilor altora – și nu putea fi considerată necesară într-o societate democratică. Curtea a observat, în special, că, deși era adevărat că infracțiunea în legătură cu care s-a efectuat percheziția, care a implicat nu numai o insultă, ci și o încercare de a exercita o presiune asupra unui judecător, nu putea fi catalogată ca fiind doar minoră, pe de altă parte, **mandatul de percheziție a fost redactat în termeni generali. În plus, având în vedere materialele care au fost efectiv inspectate, Curtea a considerat că percheziția a adus atingere secretului profesional într-o măsură disproporționată în circumstanțele date.** În acest sens, Curtea a reamintit că, în cazul în care este implicat un avocat, o încălcare a secretului profesional ar putea avea repercusiuni asupra bunei administrări a justiției și, prin urmare, asupra drepturilor garantate la art. 6 (dreptul la un proces echitabil) din Convenție.

[Petri Sallinen și alții împotriva Finlandei](#)

27 septembrie 2005

Această cauză avea ca obiect percheziționarea sediului un avocat, și ridicarea anumitor înscrisuri. Poliția a păstrat o copie a unuia dintre hard disk-urile sale, care conținea, printre altele, detalii private referitoare la trei dintre clienții săi la momentul respectiv, care erau, de asemenea, reclamanți în fața Curții.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că ingerința denunțată nu era prevăzută de lege. În această privință, a considerat, în special, că **legislația finlandeză nu oferea garanții juridice adecvate, în sensul că nu preciza clar circumstanțele în care înscrisurile confidențiale puteau face obiectul unei percheziții și puteau fi ridicate.**

A se vedea, de asemenea: [Heino împotriva Finlandei](#), hotărârea din 15 februarie 2011.

[Smirnov împotriva Rusiei](#)

7 iunie 2007

Reclamantul, avocat, a susținut, în special, că apartamentul său a fost percheziționat și că au fost ridicate numeroase înscrisuri și unitatea centrală a computerului acestuia, în vederea accesării fișierelor privind clienții săi, care erau suspectați de participare la activități de criminalitate organizată, și obținerii unor elemente de probă împotriva acestora.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că percheziția în cauză a adus atingere secretului profesional într-o măsură disproporționată în raport cu orice scop legitim ar fi urmărit aceasta. **Observând, în special, că reclamantul însuși nu era suspectat de săvârșirea vreunei infracțiuni, Curtea a considerat că percheziția a fost efectuată în lipsa unor motive sau garanții suficiente și relevante împotriva ingerinței în secretul profesional, având în vedere că termenii excesiv de generali ai mandatului ofereau poliției o libertate totală de a stabili documentele care trebuiau să fie ridicate.**

A se vedea, de asemenea: [Aleksanyan împotriva Rusiei](#), hotărâre din 22 decembrie 2008; [Kolesnichenko împotriva Rusiei](#), hotărâre din 9 aprilie 2009; [Yuditskaya și alții împotriva Rusiei](#), hotărâre din 12 februarie 2015.

[Wieser și Bicos Beteiligungen GmbH împotriva Austriei](#)

16 octombrie 2007

Reclamanții, o societate cu răspundere limitată și proprietarul și directorul general al acesteia, care era avocat, s-au plâns cu privire la percheziționarea spațiilor lor comerciale și ridicarea unor date în format electronic, în cadrul procedurii penale privind un comerț ilegal cu medicamente. Aceștia s-au plâns, fără succes, în fața instanțelor naționale cu privire la faptul că procedura percheziției și ridicării datelor în format electronic a încălcat obligațiile primului reclamant de păstrare a secretului profesional.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că, din cauza nerespectării de către ofițerii de poliție a anumitor garanții procedurale menite să prevină arbitrarul și să protejeze secretul profesional al avocaților, percheziția și ridicarea datelor în format electronic ale primului reclamant au fost disproporționate în raport cu scopul legitim urmărit, și anume prevenirea faptelor penale. În special, reprezentantul baroului, care a fost prezent în cursul percheziției, nu a fost în măsură să supravegheze în mod corespunzător această parte a percheziției, raportul a fost întocmit prea târziu, și nici primul reclamant, nici reprezentantul

baroului nu au fost informați cu privire la rezultatele percheziției. Curtea a observat, de asemenea, că, deși primul reclamant nu era avocatul celei de-a doua reclamante, acesta era avocatul a numeroase companii în care era acționar. În plus, datele în format electronic care au fost ridicate conțineau, în mare parte, aceleași informații ca și documentele pe suport de hârtie, dintre care unele i-au fost restituite primului reclamant de către judecătorul de instrucție, acestea fiind protejate de secretul profesional. Prin urmare, se poate presupune în mod rezonabil că datele în format electronic ridicate conțineau, de asemenea, astfel de informații protejate de secretul profesional.

[Iliya Stefanov împotriva Bulgariei](#)

22 mai 2008 În cadrul unei anchete penale privind acuzații de extorcare, poliția a efectuat o percheziție la biroului reclamantului, un avocat, în prezența a doi dintre vecinii săi. Organele poliției au ridicat computerul reclamantului și toate dischetele sale. Ulterior, ancheta a fost suspendată și a fost emis un ordin prin care s-a dispus ca obiectele ridicate să fie restituite reclamantului. Reclamantul s-a plâns, în special, de nelegalitatea percheziției și ridicării obiectelor în cauză.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că percheziția a încălcat secretul profesional al reclamantului într-o măsură disproporționată în circumstanțele speței.

Deși Curtea a fost convinsă că mandatul de percheziție s-a bazat pe o suspiciune rezonabilă, având în vedere că a fost emis în urma declarațiilor mai multor martori, a subliniat totuși că **mandatul a fost elaborat în termeni exagerat de generali** și a permis poliției să ridice, timp de două luni, toate componentele computerului reclamantului, precum și toate dischetele acestuia, care conțineau documente protejate de secretul profesional al avocaților. În plus, era foarte puțin probabil ca vecinii, care nu aveau niciun fel de pregătire juridică, să fi putut furniza o garanție eficientă împotriva unei ingerințe excesive a organelor de poliție în secretul profesional al reclamantului. Întrucât în dreptul bulgar nu exista nicio procedură care să-i permită reclamantului să conteste legalitatea percheziției și ridicării sau să obțină despăgubiri, Curtea a hotărât, de asemenea, că a fost încălcat art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție.

A se vedea, de asemenea: [Golovan împotriva Ucrainei](#), hotărâre din 5 iulie 2012.

André și altul împotriva Franței

24 iulie 2008

Această cauză avea ca obiect o percheziție efectuată la birourile reclamanzilor, amândoi avocați, de către autoritățile fiscale, în speranța de a descoperi probe incriminatoare împotriva unei companii care era clientă a avocaților și care era suspectată de evaziune fiscală. Au fost ridicate mai multe înscrisuri, inclusiv note scrise de mână și un document care conținea un comentariu scris de mână de primul reclamant. Decanul baroului a subliniat că acestea erau documente personale ale avocatului și, în consecință, erau protejate de regula secretului profesional absolut și nu puteau fi ridicate. Reclamanzii s-au plâns, în special, de o încălcare a secretului profesional și de lipsa unei căi de atac efective prin care aceștia puteau să conteste legalitatea perchezițiilor și ridicărilor efectuate la birourile acestora.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că perchezițiile și ridicările în cauză au fost disproporționate în raport cu scopul urmărit, și anume apărarea ordinii publice și prevenirea faptelor penale. Aceasta a reamintit, în special, că perchezițiile și ridicările (de obiecte sau înscrisuri) efectuate la sediul unui avocat constituie, fără îndoială, o ingerință în secretul profesional, care stă la baza relației de încredere care există între avocat și clientul său și reprezintă corolarul dreptului clientului unui avocat de a nu se autoincrimina. Prin urmare, dacă dreptul intern poate să prevadă posibilitatea unor astfel de percheziții la sediile avocaților, ar trebui ca acestea să fie însoțite de garanții speciale. În acest caz, a existat o garanție procedurală specială, deoarece percheziția s-a desfășurat în prezența decanului baroului din care făceau parte reclamanzii. Prezența și observațiile acestuia referitoare la confidențialitatea documentelor ridicate au fost menționate în raportul întocmit ulterior. Cu toate acestea, nu numai că judecătorul care a autorizat percheziția a fost absent, dar prezența decanului baroului și obiecțiile exprimate de acesta nu i-au împiedicat pe ofițerii care efectuau percheziția să consulte toate înscrisurile din birou și să le ridice. În ceea ce privește ridicarea notelor scrise de mână de către primul reclamant, documentele în cauză erau documente personale ale avocatului și, prin urmare, făceau obiectul secretului profesional. În plus, **inspectorii fiscali și ofițerul de poliție judiciară au beneficiat de competențe extinse în temeiul condițiilor generale din mandatul de percheziție.** În cele din urmă, Curtea a observat că, în cadrul controlului fiscal privind afacerile companiei care era clientă a reclamanzilor, administrația fiscală i-a vizat pe reclamanzii pentru simplul motiv că aceasta se confruntau cu dificultăți în efectuarea verificărilor necesare și identificarea unor documente care să poată confirma suspiciunea că societatea era vinovată de evaziune fiscală, deși, în niciun

moment, reclamantii nu au fost acuzați sau suspecțați de săvârșirea vreunei infracțiuni sau de participarea la vreo fraudă comisă de clienta acestora.

A se vedea, de asemenea: [Xavier Da Silveira împotriva Franței](#), hotărâre din 21 ianuarie 2010.

[Robathin împotriva Austriei](#)

3 iulie 2012

Reclamantul, avocat practicant, s-a plâns de o percheziție efectuată la cabinetul său și de ridicarea unor înscrisuri și a tuturor datelor sale electronice, în cadrul unei proceduri penale împotriva sa fiind suspectat de furt, delapidare și fraudă față de clienții săi. În cele din urmă, acesta a fost achitat de toate acuzațiile care i-au fost aduse. Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție. A observat, în special, că, deși reclamantul a beneficiat de o serie de garanții procedurale, instanța de control la care a fost trimisă cauza a făcut doar o **motivare succintă și destul de generală atunci când a autorizat percheziția tuturor datelor electronice din cabinetul de avocatură al reclamantului, nu a datelor referitoare exclusiv la legătura dintre reclamant și victimele presupuselor sale infracțiuni**. Având în vedere circumstanțele specifice existente într-un birou de avocați, ar fi trebuit să fie furnizate motive speciale pentru autorizarea unei percheziții atât de cuprinzătoare. În absența unor astfel de motive, Curtea a constatat că percheziția și examinarea tuturor datelor a depășit ceea ce era necesar pentru îndeplinirea scopului legitim, și anume prevenirea faptelor penale.

[Vinci Construction și GMT Génie Civil et Services împotriva Franței](#)

2 aprilie 2015

Această cauză avea ca obiect inspecțiile și ridicările de înscrisuri efectuate de anchetatorii din cadrul Direcției generale concurență, consum și prevenire a fraudelor la sediile a două societăți. Reclamantele s-au plâns, în special, de o ingerință disproporționată în dreptul lor la apărare și dreptul lor la respectarea domiciliului, a vieții private și a corespondenței, în special, în ceea ce privește confidențialitatea relației avocat-client, ținând seama de natura generalizată și nediferențiată a ridicărilor efectuate și de lipsa unui inventar detaliat. Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că **inspecțiile și ridicările efectuate la sediile societăților reclamante au fost disproporționate în raport cu scopul urmărit, și anume bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii publice și prevenirea faptelor penale**. Curtea a subliniat, în special, că garanțiile prevăzute de dreptul intern, care reglementează inspecțiile și ridicările de obiecte sau înscrisuri efectuate în domeniul dreptului concurenței, nu au fost aplicate în mod

practic și eficient în speță, în special, având în vedere că se cunoștea faptul că înscrisurile ridicate conțineau corespondența dintre un avocat și clientul său, care făcea obiectul unei protecții sporite. În această privință, Curtea a considerat că, în cazul în care unui judecător i se solicită să examineze acuzații motivate potrivit cărora au fost ridicate documente identificate în mod specific, deși nu aveau nicio legătură cu ancheta sau erau protejate de secretul profesional, acesta trebuie să se pronunțe după o examinare detaliată și o verificare concretă a proporționalității și, ulterior, să dispună restituirea lor, după caz. **Curtea a hotărât, de asemenea, că a fost încălcat art. 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil) în această cauză, deoarece reclamantele nu au putut introduce un cale de atac de plină jurisdicție împotriva deciziei de autorizare a inspecțiilor și a ridicărilor în cauză.**

[Sérvulo & Associados - Sociedade de Advogados, RL împotriva Portugaliei](#)

3 septembrie 2015

Această cauză a avut ca obiect percheziția efectuată la biroul unei firme de avocatură și ridicarea fișierelor informatice și a mesajelor electronice în cadrul cercetării unor presupuse fapte de corupție, primire de foloase necuvenite și spălare de bani în legătură cu achiziționarea de către guvernul portughez a două submarine de la un consorțiu german. Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție. **A constatat că, în pofida domeniului de aplicare al mandatelor de percheziție și de ridicare de înscrisuri, garanțiile acordate reclamantilor împotriva abuzului, arbitrarului și încălcării secretului profesional legal au fost corespunzătoare și suficiente. Prin urmare, operațiunile de percheziție și ridicare de înscrisuri nu au constituit o ingerință disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit, și anume apărarea ordinii publice și prevenirea faptelor penale.** Curtea a observat, în special, că, după vizualizarea fișierelor electronice și a e-mailurilor ridicate, judecătorul de instrucție de la Tribunalul central de instrucție penală a dispus ștergerea a 850 de fișiere informative, considerând că acestea erau private, protejate de secretul profesional sau că nu aveau legătură directă cu cauza. În opinia Curții, nu exista niciun motiv să pună sub semnul întrebării evaluarea judecătorului, care a intervenit pentru a efectua controlul legalității operațiunilor de percheziție și ridicare și, în special, pentru a proteja secretul profesional al avocaților. Mai mult, ca răspuns la obiecția reclamantilor potrivit căreia fișierele electronice ridicate nu le-au fost restituite, Curtea a subliniat că li se restituiseră originalele și că nu exista nicio obligație de restituire a copiilor, care puteau fi păstrate pe întreaga perioadă de prescripție a infracțiunilor în cauză.

Lindstrand Partners Advokatbyrå AB împotriva Suediei

20 decembrie 2016

Această cauză a avut ca obiect percheziția efectuată la sediul cabinetului de avocatură reclamant de către administrația fiscală, în cursul auditului efectuat cu privire la alte două societăți. Agenția fiscală suspecta că sume semnificative de bani au fost sustrate de la plata impozitelor suedeze, prin intermediul unor tranzacții ilicite între o societate care era clientă a cabinetului reclamant, și o societate elvețiană. Cabinetul reclamant s-a plâns, în special, că i-a fost încălcat dreptul la respectarea vieții private ca urmare a faptului că administrația fiscală a fost autorizată să îi percheziționeze sediul și să ridice discuri informatice care susținea că îi aparțin.

Curtea a hotărât că nu a fost încălcat art. 8 din Convenție, constatând că percheziția efectuată la sediul reclamantului nu a fost disproporționată în raport cu scopul legitim urmărit, și anume bunăstarea economică a țării. A observat, în special, că s-a dovedit că niciunul dintre documentele ridicate sau copiate de administrația fiscală nu conținea informații protejate de secretul profesional. **Cu toate acestea, Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție, coroborat cu art. 8, având în vedere că reclamantului nu i s-a recunoscut calitatea procesuală în cadrul procedurii de autorizare a percheziției la sediul său și, prin urmare, acesta nu a avut acces la nicio cale de atac pentru a obține examinarea obiecțiilor sale cu privire la percheziție.**

Tuheiva împotriva Franței (nr. 25038/13)

28 august 2018 (decizie privind admisibilitatea)

Cauza avea ca obiect plângerea unui avocat cu privire la o vizită efectuată de către decanul baroului de avocați la sediul cabinetului de avocatură al reclamantului, în lipsa acestuia. S-a susținut că această vizită, efectuată în absența sa, i-a încălcat dreptul la respectarea domiciliului său.

Curtea a declarat capătul de cerere privind nerespectarea domiciliului inadmisibil ca vădit nefondat. A constatat, în special, că nu s-a încălcat secretul profesional în acest caz. **Ingerința în litigiu nu a fost făcută de către o autoritate externă profesiei, dimpotrivă, de către decanul baroului, el însuși avocat, supus obligației păstrării secretului profesional și care avea ca misiune apărarea interesului colegilor din barou.** Curtea a reținut, de asemenea, că vizita decanului s-a înscris în cadrul necesității respective de a păstra această relație de încredere dintre avocat și clienții săi. Curtea a reamintit că statutul special al avocaților îi plasează într-o situație centrală în administrarea justiției, ca intermediari între justițiabili și instanțe. Rezultă că, în exercitarea

profesiei lor, e necesar ca avocații să beneficieze de o protecție specială și este legitim să le fie impuse standarde de conduită, sub supravegherea și controlul cu care sunt investite consiliile barourilor.

[Leotsakos împotriva Greciei](#)

4 octombrie 2018

Cauza avea ca obiect percheziția efectuată la sediul cabinetului de avocatură al reclamantului și ridicarea mai multor obiecte și înscrisuri în cadrul unei anchete penale îndreptată împotriva sa. Acesta s-a plâns cu privire la condițiile în care a fost efectuată percheziția.

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție. A considerat, în special, că existența viciilor de procedură a condus la faptul că percheziția și ridicarea efectuate în cabinetul reclamantului nu puteau fi considerate în mod rezonabil proporționale cu realizarea scopurilor legitime urmărite (prevenirea infracțiunilor), având în vedere interesul unei societăți democratice de a asigura respectarea domiciliului. Mai ales că reclamantul nu a fost prezent nici un moment la percheziția care a durat 12 zile, iar autoritățile au confiscat calculatoare și sute de documente, inclusiv dosare ale clienților acoperite de secretul profesional; prezența unui vecin, în calitate de martor independent, nu a reprezentat o garanție suficientă, acesta neavând cunoștințe juridice și neputând să identifice documente care priveau cazurile clienților.

[Kirdök și alții împotriva Turciei](#)

3 decembrie 2019

Reclamanții, **avocați, s-au plâns cu privire la ridicarea datelor lor electronice de către autoritățile judiciare în cadrul unei proceduri penale împotriva unui alt avocat cu care aceștia împărțeau cabinetul de avocatură.**

Curtea a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție, considerând că măsurile impuse reclamanților (ridicarea datelor lor electronice și refuzul de a le restitui sau de ale distruge) nu a răspuns unei nevoi sociale imperioase, au fost disproporționate față de scopurile legitime urmărite (apărarea ordinii publice, prevenirea săvârșirii de infracțiuni și protejarea drepturilor și libertăților altora) și nu au fost necesare într-o societate democratică. Curtea a observat, în special, că odată ce a fost invocat secretul profesional al relației avocat client și s-a cerut returnarea datelor electronice ridicate, legea impunea autorităților judiciare obligația de a proceda rapid la examinarea datelor ridicate și, după caz, la restituirea acestora persoanelor în cauză ori la distrugerea datelor protejate prin secretul respectiv. Cu toate acestea, legislația și

practica dreptului național nu erau clare cu privire la consecințele unei eventuale neîndepliniri de către autoritățile judiciare a acestei obligații. Curtea cu jurați a refuzat în mod definitiv restituirea sau distrugerea copiilor ridicate de date, motivând doar legalitatea actelor de percheziție efectuate în cabinetul de avocatură, lăsând fără răspuns afirmația particulară de atingere adusă confidențialității avocat-client. Se pare că instanța a acceptat implicit motivele procurorului pentru a justifica refuzul restituirii datelor ridicate: cu alte cuvinte, atât timp cât datele nu fuseseră transcrise, era imposibil să afirmi cărei persoane aparținuseră. Pentru Curte, un asemenea motiv de respingere nu numai că nu era prevăzut clar de lege, dar era contrar esenței secretului profesional ce protejează relația avocat-client. În orice caz, nu se poate concluziona că examinarea cererii reclamantilor de către autoritățile judiciare a fost în conformitate cu obligația de a asigura un control foarte riguros al măsurilor privind datele acoperite de secretul profesional al avocaților. A se vedea și [Wolland împotriva Norvegiei](#) 17 mai 2018

7. Consultarea extraselor bancare în cadrul unei proceduri penale

[Brito Ferrinho Bexiga Villa-Nova împotriva Portugaliei](#)

1 decembrie 2015

În această cauză, reclamanta s-a plâns de faptul că extrasele sale de cont au fost consultate în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva sa pentru fraudă fiscală. Ea a pretins că au fost încălcate regulile secretului profesional, de care era ținută având în vedere profesia ei avocat.

Având în vedere lipsa garanțiilor procedurale și a unui control jurisdicțional efectiv al măsurii denunțate, Curtea a considerat că, în speță, autoritățile portugheze nu au reușit să păstreze un echilibru just între imperativele interesului general și cerințele protejării dreptului reclamantei la respectarea vieții sale private. În consecință, a hotărât că a fost încălcat art. 8 din Convenție.

Curtea a observat, în special, că examinarea extraselor de cont ale reclamantei a constituit o ingerință în dreptul său la respectarea secretului profesional, care intră sub incidența vieții private. De asemenea, a observat că procedura care a vizat ridicarea secretului profesional s-a desfășurat fără participarea reclamantei, care nu a fost în niciun moment în măsură să își prezinte argumentele. În plus, contrar cerințelor dreptului intern, pe parcursul procedurii în cauză nu s-a solicitat un aviz din partea Uniunii Avocaților. Curtea a constatat, de asemenea, că nu a fost îndeplinită cerința unui control efectiv, prevăzută la art. 8 din Convenție.

8. Sechestrarea și percheziționarea unui smartphone

[Saber c. Norvège](#)

17 decembrie 2020

Smartphone-ul reclamantului a fost confiscat de poliție în cadrul unei anchete penale care vizează două persoane pentru conspirație în vederea uciderii acestuia. Polițiștii au făcut o copie a conținutului telefonului pentru a efectua percheziții. Reclamantul a explicat că telefonul său conținea corespondență schimbată cu doi avocați care îl apărau într-un alt dosar în care era suspect (această procedură s-a încheiat în același timp cu achitarea sa). Acesta a susținut că procedura de căutare și sechestrare a datelor conținute în smartphone-ul său, facilitând accesul la corespondența dintre el și avocații săi, i-a încălcat drepturile.

Curtea a concluzionat că a existat o încălcare a articolului 8 din Convenție în cazul reclamantului. Ea nu avea niciun temei pentru a determina dacă privilegiul avocat-client a fost sau nu încălcat în acest caz. **În opinia Curții, însă, având în vedere lipsa de previzibilitate rezultată din lipsa de claritate a cadrului juridic și absența garanțiilor procedurale capabile să asigure protecția concretă a secretului profesional al avocaților, cerințele care decurg din criteriul conform căruia ingerința ar trebui să fie prevăzute de lege nu au fost satisfăcute.**

9. Obligația de a raporta suspiciuni

[Sărgava c. Estoniei](#) 16 noiembrie 2021

Reclamantul, avocat, a fost suspectat de apartenență la o organizație criminală. Autoritățile au autorizat o percheziție în biroul său, locuința și vehiculul acestuia. În procesul penal împotriva sa, acesta a susținut, în zadar, că sechestrarea calculatorului și a telefonului său mobil în timpul perchezițiilor a fost ilegală. Reclamantul a susținut, în special, că informațiile conținute în computerul și telefonul său mobil erau acoperite de privilegiul unui avocat profesionist și că, prin urmare, confiscarea lor a fost ilegală. Curtea a concluzionat că a existat o încălcare a articolului 8 din Convenție. Aceasta a observat, în special, că nu avea niciun temei pentru a stabili dacă secretul profesional al avocatului a fost sau nu încălcat efectiv în prezenta cauză. Cu toate acestea, **având în vedere absența garanțiilor procesuale capabile să asigure protecția specifică a secretului profesional al avocaților, nu au fost îndeplinite cerințele care decurg din criteriul potrivit căruia ingerința trebuie „prevăzută de lege”.**

10. Refuzul avocatului de a depune mărturie în procesul penal împotriva unuia dintre clienții săi

[Klaus Müller c. Germaniei](#)

19 noiembrie 2020

Timp de aproape douăzeci de ani, reclamantul, un avocat și firma sa au oferit consultanță juridică pentru patru companii. Acestea au intrat în lichidare și au fost deschise proceduri penale împotriva foștilor directori. Reclamantul a fost citat în calitate de martor. Acesta fusese eliberat de obligația sa de confidențialitate doar de actualul director general al acestor companii, dar nu și de mai mulți dintre foștii directori generali trimiși în judecată. Avocatul a refuzat să depună mărturie, susținând că rămâne obligat să respecte secretul profesional atâta timp cât foștii directori ai societăților nu au renunțat, de asemenea, la această protecție. Reclamantul a susținut că obligația care i-a fost impusă de a depune mărturie a încălcat secretul profesional. **Curtea a concluzionat că nu a existat nicio încălcare a articolului 8 din Convenție, hotărând că ingerința contestată în dreptul reclamantului la respectarea corespondenței și a vieții sale private ar putea fi considerată necesară într-o societate democratică în care aceasta și, prin urmare, a fost justificată.** Aceasta a considerat, în special, că motivele invocate de instanțele germane pentru a justifica ingerința au fost relevante și suficiente. De asemenea, Curtea a reținut că instanțele interne și-au motivat cu atenție deciziile de dispunere a amenzii administrative, explicând în acest context poziția lor cu privire la întinderea secretului profesional al avocatului și că interpretarea lor a fost formulată cu suficientă precizie pentru a permite reclamantului să rezolve comportamentul său.